

Onderwerp: Kadernota 2026 gemeente Diemen

Datum: 10 juni 2025
Portefeuillehouder: J.D.W. Klaasse
Team: Team Financiën Duo+
Steller: D. Pieterse

Gevraagde beslissing:

1. Akkoord te gaan met onderstaande uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2026 zoals opgenomen in de Kadernota 2026:
 - a. Aantallen woningen en inwoners 2026-2029 pagina 15;
 - b. Personeelskosten pagina 16;
 - c. Prijsindexering voor uitgaven en inkomsten pagina 16;
 - d. Indexering belastingen en tarieven pagina 17;
 - e. Stelposten groei van Diemen pagina 17;
 - f. Te hanteren rentepercentages pagina 18;
 - g. Aanpassing indicatoren:
 - i. Programma Sociaal pagina 25;
 - ii. Programma Veilig pagina 33;
 - iii. Programma Vrije tijd pagina 40;
 - iv. Programma Onderwijs pagina 43;
 - v. Programma Verkeer pagina 58;
 - vi. Programma Samen besturen pagina 62;
 - h. Verantwoordingsgrenzen rechtmatigheid pagina 69;
 - i. Mate van sturing op verbonden partijen pagina 70;
 - j. Autonome ontwikkelingen pagina 75;
 - k. Nieuwe ontwikkelingen pagina 76-77;
 - l. Meerjaren investeringsplan pagina 78-79;
2. De huidige programma-indeling te handhaven in de begroting 2026;
3. Kennisnemen van de "Notitie beweegbaar budget" en van de eindrapportage van het Inwonerspanel naar besparingen en ombuigingen en de resultaten mee te wegen in toekomstige keuzes.

Relevante achtergrondinformatie

Voorgeschiedenis

De Kadernota 2026 geeft inzicht in het financiële meerjarenperspectief 2026-2029.

De integrale afweging en de besluitvorming over de meerjarenbegroting vindt plaats bij de behandeling van de Programmabegroting 2026.

De Kadernota 2026 legt de uitgangspunten vast voor het opstellen van de Programmabegroting 2026.

Concrete aanleiding

De kadernota is onderdeel van de planning- en control cyclus en biedt de raad de mogelijkheid de uitgangspunten voor de nieuwe begroting vast te stellen. Op basis van deze uitgangspunten geeft de raad richting aan het financiële meerjarenperspectief.

Veranderende financiële positie

Vorig jaar was bij het vaststellen van de Kadernota 2025 sprake van een "ravijnjaar" in 2026. Als gevolg daarvan is een proces gestart om te zoeken naar besparings- en ombuigingsmogelijkheden. Toezegging was dit inzicht bij vaststelling van de Kadernota 2026 gereed te hebben. Dat is gelukt en de "Notitie beweegbaar budget" is als bijlage toegevoegd.

De financiële huishouding van de gemeente Diemen is goed op orde. De jaarrekening 2024 liet een overschot van € 4,1 miljoen zien. Een deel hiervan betreft werkzaamheden die we in 2025 nog gaan oppakken. Beleid is dat we het overschot in de Algemene Reserve storten. Onze reservepositie is daardoor solide en geeft ons enig comfort voor mindere tijden.

Bij de actualisatie van het meerjarenperspectief in de voorliggende Kadernota zijn er enkele ontwikkelingen die een groot positief financieel effect hebben. De belangrijkste ontwikkelingen betreffen de inkomsten vanuit het Rijk als gevolg van de Voorjaarsnota van het kabinet, de nieuwe wijze van financiering van het groot onderhoud voor de openbare ruimte en het doorschuiven van de kapitaallasten van de nieuwbouw van het zwembad/sportcomplex naar 2029.

Besparingen en ombuigingen

Het verbeterde financiële meerjarenperspectief maakt het op dit moment niet nodig om drastische besparings- en ombuigingsmaatregelen in te zetten. Toch is het proces om te komen tot het inzicht van “beweegbaar budget” zeker niet voor niets geweest. Bij het opstellen van de begroting zullen we enkele ‘opschoon’-maatregelen doorvoeren zoals het verlagen van budgetten die hoger zijn dan we nodig hebben en het verhogen van inkomsten.

Het resterende structurele en incidentele tekort in 2026 gaan we opvangen door het inzetten van de Algemene Reserve.

We houden er rekening mee dat we op langere termijn alsnog maatregelen uit de notitie moeten inzetten.

In dit kader hebben we ook een enquête onder het inwonerspanel uit laten voeren waarbij 593 inwoners hebben gereageerd. Deze eindrapportage sturen we als bijlage mee.

De notitie beweegbaar budget en de uitkomsten van de enquête onder het inwonerspanel leveren zoekrichtingen op die we verder willen onderzoeken. De volgende besparingsmogelijkheden willen we in 2025 en 2026 verder gaan onderzoeken:

- het fiscaliseren van de blauwe zone;
- effectievere bedrijfsvoering en dienstverlening (bijvoorbeeld door innovatie of digitalisering);
- subsidiëring of inkoop van wettelijke taken (zie ook aanbeveling Rekenkameronderzoek).

Inhoud en onderbouwing

Beslispunt 1 Akkoord te gaan met de in de Kadernota 2026 genoemde uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2026

Argumenten en keuzemogelijkheden per beslispunt

In de financiële verordening hebben we vastgelegd dat het college voorafgaand aan de begroting de raad een kadernota voorlegt met de financiële kaders en uitgangspunten voor het opstellen van de begroting. Met deze kadernota geeft het college daar invulling aan en geeft de raad de gelegenheid voor een integrale afweging.

Kanttelingen en/of risico per beslispunt

Wanneer er geen uitgangspunten en financiële kaders worden meegegeven is het lastig een gedragen begroting voor te leggen. De begroting is uiteindelijk het P&C-document waar de financiële kaders voor 2026 worden vastgelegd.

Beslispunt 2 De huidige programma-indeling te handhaven in de begroting 2026

Argumenten en keuzemogelijkheden per beslispunt

Voorafgaand aan het opstellen van de begroting is het van belang om de programma's en paragrafen voor de begroting 2026 vast te stellen. We stellen geen wijzigingen voor. We stellen voor de Programmabegroting 2026 de volgende programma's voor:

- Sociaal
- Veilig
- Inkomen en armoede
- Vrije tijd
- Onderwijs
- Gebiedsontwikkeling
- Leefomgeving en klimaat
- Verkeer
- Samen besturen
- Financiën

En de volgende paragrafen:

- o Duurzaamheid
- o Risico's en weerstandsvermogen
- o Bedrijfsvoering
- o Lokale heffingen
- o Onderhoud kapitaalgoederen
- o Verbonden partijen
- o Financiering
- o Grondbeleid
- o Grootchalige projecten

Kanttelingen en/of risico per beslispunt

Wanneer er vooraf geen programma- en paragraafindeling wordt vastgesteld kan de begroting niet worden opgesteld.

Beslispunt 3 Kennisnemen van de "Notitie beweegbaar budget" en van de eindrapportage van het Inwonerspanel naar besparingen en ombuigingen en de resultaten mee te wegen in toekomstige keuzes.

Argumenten en keuzemogelijkheden per beslispunt

Vorig jaar was bij het vaststellen van de Kadernota 2025 sprake van een "ravijnjaar" in 2026. Als gevolg daarvan is een proces gestart om te zoeken naar besparings- en ombuigingsmogelijkheden. Toezegging was dit inzicht bij vaststelling van de Kadernota 2026 gereed te hebben. Dat is gelukt en de mogelijke maatregelen zijn opgenomen in de "Notitie beweegbaar budget". De notitie geeft inzicht in "beweegbaar budget" en is als bijlage toegevoegd.

In het proces naar besparingen en ombuigingen is als instrument voor participatie een digitale enquête onder het burgerpanel ingezet. De resultaten van de enquête zijn als bijlage toegevoegd. Uit de resultaten blijkt wat de geënteerde inwoners belangrijk vinden en waar wat hen betreft het zwaartepunt van de besparingen en ombuigingen moet liggen. Daarnaast leiden de resultaten tot nieuwe besparingsrichtingen. Deze richtingen vragen in sommige gevallen tot verder onderzoek.

Kanttelingen en/of risico per beslispunt

De notitie geeft inzicht in mogelijk beweegbaar budget. De maatregelen kunnen ook ingezet worden voor het inzetten van nieuw beleid. Risico hierbij is dat de ruimte voor het vinden van maatregelen voor eventuele toekomstige begrotingstekorten kleiner wordt.

De resultaten van de enquête leveren een indicatief beeld op. De uitkomsten leveren daarmee een mooie aanvulling op de integrale afwegingsverantwoordelijkheid van raad en college. Uiteindelijk neemt de raad het besluit tot vaststelling.

Verbinding met andere onderdelen

Maatschappelijk effect

De kadernota geeft invulling aan de ambities uit het coalitieakkoord. Het maatschappelijk effect is daarmee groot.

Financieel

Onderstaand het geactualiseerde meerjarenperspectief zoals opgenomen in de kadernota 2026.

Saldo meerjarenperspectief Kadernota 2026	2026	2027	2028	2029
Structureel	-310	-450	3.010	795
Incidenteel	-855	-140	-180	-
Bijgesteld meerjarenperspectief Kadernota 2026	-1.165	-590	2.830	795

Bovenstaand perspectief laat in 2026 een klein structureel tekort zien. In 2028 slaat het saldo om in een groot overschot. Belangrijkste oorzaken daarvan zijn het wegvallen van de dotatie voor groot onderhoud (€ 2,9 miljoen) en het doorschuiven van de kapitaallasten van het zwembad (€ 1,8 miljoen). In 2029 zijn de kapitaallasten blijven staan.

Het financieel perspectief is fors verbeterd, het inzetten van drastische besparings- en ombuigingsmaatregelen is daarom niet noodzakelijk. We stellen voor enkele voor de hand liggende 'opschoon'-maatregelen door te voeren. Het resterende structurele tekort in 2026 kunnen we opvangen door het inzetten van de Algemene Reserve.

Als college hebben we er vertrouwen in dat we het begrotingsjaar 2026 met een sluitend financieel kader kunnen voorleggen.

Juridisch

In de Financiële verordening 2023 is vastgelegd dat het college de kadernota voor het zomerreces aanbiedt.

Duurzaamheid

Verwerkt in de kadernota (zie vooral programma Leefomgeving en klimaat).

Communicatie

Er volgt een apart persbericht over de Kadernota 2026 in het DiemerNieuws. Tevens reserveren we één pagina in het DiemerNieuws. Op deze pagina kunnen alle fracties een korte beschouwing geven op de Kadernota 2026.

Participatie

Onderdeel van het proces besparingen en ombuigingen was een enquête onder het Inwonerspanel waarbij via sociale media ook anderen, die niet geregistreerd staan als lid van het Inwonerspanel, de vragenlijst konden invullen. De resultaten zijn als bijlage toegevoegd. De gesubsidieerde instellingen zijn uitgenodigd om in te spreken.

Uitvoering en vervolg

Na vaststelling van de kadernota stellen we de begroting 2026 op.

Bijlagen

1. Kadernota 2026 gemeente Diemen
2. Notitie beweegbaar budget
3. Rapportage inwonerspanel besparingen en ombuigingen 2025
4. Memo Meicirculaire 2025 – gemeente Diemen

Burgemeester en wethouders van Diemen,

de secretaris,
G.T. Wildeman

de burgemeester,
E. Boog

Onderwerp: Kadernota 2026 gemeente Diemen

De gemeenteraad van Diemen in vergadering bijeen,

Gelet op de voordracht van het college d.d. 10 juni 2025

Besluit

1. Akkoord te gaan met onderstaande uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2026 zoals opgenomen in de Kadernota 2026:
 - m. Aantallen woningen en inwoners 2026-2029 pagina 15;
 - n. Personeelskosten pagina 16;
 - o. Prijsindexering voor uitgaven en inkomsten pagina 16;
 - p. Indexering belastingen en tarieven pagina 17;
 - q. Stelposten groei van Diemen pagina 17;
 - r. Te hanteren rentepercentages pagina 18;
 - s. Aanpassing indicatoren:
 - vii. Programma Sociaal pagina 25;
 - viii. Programma Veilig pagina 33;
 - ix. Programma Vrije tijd pagina 40;
 - x. Programma Onderwijs pagina 43;
 - xi. Programma Verkeer pagina 58;
 - xii. Programma Samen besturen pagina 62;
 - t. Verantwoordingsgrenzen rechtmatigheid pagina 69;
 - u. Mate van sturing op verbonden partijen pagina 70;
 - v. Autonome ontwikkelingen pagina 75;
 - w. Nieuwe ontwikkelingen pagina 76-77;
 - x. Meerjaren investeringsplan pagina 78-79;
2. De huidige programma-indeling te handhaven in de begroting 2026;
3. Kennisnemen van de "Notitie beweegbaar budget" en van de eindrapportage van het Inwonerspanel naar besparingen en ombuigingen en de resultaten mee te wegen in toekomstige keuzes.

Aldus besloten tijdens de gemeenteraadsvergadering van 10 juli 2025,

De voorzitter,

De griffier,